

Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan Ävja, Tjörn

Fastigheter som berörs: Ävja 1:29 och Ävja 1:119

Therese Alfsson och Calle Bergil, *Melica gröna konsulter*

2018-09-24

melica

Fiskhamnsgränd 10
414 58 Göteborg
031 85 71 00
www.melica.se

Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan i Ävja, Myggenäs på Tjörn. Fastigheter som berörs: Ävja 1:29 och Ävja 1:119
2018-09-24

Uppdragsgivare: Tjörns kommun

Uppdragsgivarens kontaktperson: Kristina Stenström

Uppdragsledare: Therese Alfsdotter

Foton: Therese Alfsdotter

Kvalitetsgranskning: Calle Bergil

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
UPPDRAGET	4
METOD	4
NATURFÖRHÅLLANDEN	7
RESULTAT	8
TIDIGARE DOKUMENTERADE VÄRDEN	8
NATURVÄRDESBEDÖMNING.....	8
SKYDDAD ART.....	9
VÄRDEELEMENT	9
REFERENSER	9
<u>BILAGA 1. NATURVÄRDESKLASSNING ENLIGT SVENSK STANDARD SS199000:2014</u>	11

Uppdraget

Tjörns kommun arbetar med att detaljplanera ett område i Ävja, Myggenäs. Som underlag till detaljplanen behöver områdets naturvärden inventeras, och därför fick Melica uppdraget att utföra en naturvärdesinventering. Resultatet presenteras i denna rapport. Detaljplanen består av två delar, den större i en sluttning och den mindre som ligger precis intill vattnet består av ett befintligt hus och endast lite naturmark. Vidare benämns områdena som delområde 1 och 2. Se karta.

Karta 1. Karta med gränser för inventeringsområdena (delområde 1 och 2).

Metod

Naturvärdesinventeringen har utförts av biologerna Therese Alfsdotter och Calle Bergil vid Melica. Rapporten har utarbetats av Therese Alfsdotter.

Arbetet inleddes med att befintliga naturvårdsunderlag för inventeringsområdet och dess omgivningar studerades och tillsammans med ortofoton över området användes som grund för en preliminär bedömning. Härefter företogs fältinventering den 24 juli.

Naturvärdesinventeringen är utförd enligt SIS-standard 199000:2014, på fältnivå med detaljeringsgrad medel och med tilläggen naturvärdesklass 4, generellt biotopskydd och värdeelement. Området har besökts och bedömts ur naturvårdsperspektiv.

Fältinventeringen har utförts på ett sådant sätt att vi inventerare utifrån kunskap och erfarenhet eftersökt de biotopkvaliteter och arter som är av betydelse för biologisk mångfald. Särskilt fokus har legat på så kallade naturvårdsarter, det vill säga arter som är skyddade, hotade, missgynnade eller ekologiskt särskilt viktiga. Begreppet naturvårdsarter och de förkortningar som markerats för dessa förklaras i faktarutan. Utifrån påträffade naturvärden i form av strukturer och arter kan områdets naturvärden klassas i enlighet med standarden. Denna inventering genomfördes på detaljnivå medel, vilket innebär att endast ytor av 0,1 ha eller mer, eller linjeformade objekt med en längd av minst 50 m och en bredd av minst 0,5 m, avgränsas och bedöms.

Klassningen sker i fyra klasser av förhöjt naturvärde:

1 Högsta naturvärde
2 Högt naturvärde
3 Påtagligt naturvärde
4 Visst naturvärde

En närmare beskrivning av klassningssystemet ges i Bilaga 1.

Faktaruta: Naturvårdsarter

Naturvårdsarter enligt ArtDatabanken

Inventeringen av skyddsvärda och naturvårdsintressanta arter har bland annat eftersökt så kallade naturvårdsarter. I begreppet, som myntats av Artdatabanken, ingår rödlistade arter, fridlysta arter och sådana som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv, samt signalarter (indikerar artrikedom), ansvarsarter (sådana som har en stor andel av sin population i Sverige) och nyckelarter (arter som bär upp artsamhällen). De förkortningar vi angett vid artnamnen i denna rapport listas nedan.

Rödlistade arter

ArtDatabanken, som är en för Sveriges lantbruksuniversitet och Naturvårdsverket gemensam enhet, har via olika flora- och faunavårdskommittéer angivit vilka svenska växt- och djurarter som bör klassas som hotade eller missgynnade. Bedömningen sker vart femte år och nu gällande bedömning gjordes 2015. Dessa arter kallas gemensamt för rödlistade arter. Arterna anges i sex kategorier och följer det system som Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) presenterat för global rödlistning.

RE	Försvunnen (Regionally Extinct)
CR	Akut hotad (Critically Endangered)
EN	Starkt hotad (Endangered)
VU	Sårbar (Vulnerable)
NT	Missgynnad (Near Threatened)
DD	Kunskapsbrist (Data Deficient)

Fridlysta eller skyddade arter

- §F Fridlysta (regionalt eller nationellt) enligt Artskyddsförordningen ASF.
- §S Strikt skyddade enligt Artskyddsförordningen och EU's art- och habitatdirektiv.

Signalarter

- S Signalarter (arter som använts för att indikera skyddsvärda skogsmiljöer).

Nyckelarter

- N Art som har stor betydelse för en mängd andra arter i aktuell naturtyp

Ansvarsarter

- A Arter som har en stor andel av sin population i Sverige eller regionen

Av oss tillagda kategorier som ej anges i Artdatabankens listning.

- Ä Äng/betesindikator. Art som använts som indikator för värdefull ängs- eller betesmark vid någon av inventeringarna av dessa naturtyper.
- Ö Övrigt intressant. Art som av oss bedöms som intressant i kommunen, t.ex. på grund av sällsynthet eller indikerande en i trakten viktig naturkvalitet.

Naturförhållanden

Inventeringsområdet är beläget i Myggenäs på Tjörn, och i denna inventering uppdelat i *delområde 1* och *delområde 2*. Den omgivande naturen är karaktäristisk för Bohuslän med kuperad terräng som är antingen skogbevuxen eller av mer öppen karaktär, särskilt nära strandlinjen.

Delområde 1

Delområde 1 består av ett 7-8 år gammalt hygge på sluttande terräng. Delområdet angränsar i söder och väster till bebyggda tomter och i norr samt i öster mot skog och berghäll. Hygget är nu bevuxet av ungskog av främst björk, tall och gran. Skogen är mycket tät, men en stig löper igenom området. Den västra delen av delområdet ("triangeln") består av gräs och örter, buskvegetation och en dunge med medelgrova tallar och viss förekomst av död ved.

Figur 1. Delområde 1

Delområde 2

Området utgörs av ett befintligt hus och en mycket liten del naturmark. Naturmarken består av en häll, en buske (björk), samt en remsa med trivial vegetation längs vägen. Delområdet gränsar till vatten. Strandlinjen är dock bebyggd av hus och altan.

Figur 2. Delområde 2

Resultat

Tidigare dokumenterade värden

En genomgång har gjorts av befintliga naturvårdsunderlag. Inventeringsområdet omfattas inte av något juridiskt skydd och angränsar inte heller till skyddad natur i någon form.

Naturvärdesbedömning

Inga naturvärdesobjekt har avgränsats.

Delområde 1

Ungskogen på det som tidigare var hygge, är så ung att den inte hyser något förhöjt naturvärde.

”Triangeln” har karaktären av ruderalmark; en liten grusväg vittnar om någon typ av aktivitet här. Marken är tydligt präglad av störning, som exempelvis tippning av krossmaterial. Störning brukar ofta skapa förutsättningar för biologisk mångfald, här i form av förekomster av hävdgynnande arter som svinrot (Å), gulmåra (Å), klockljung, kärringtand (Å) och rotfibbla. Förekomsterna är dock fåtaliga och kvävegynnade arter och omgivande vegetation är snabbt på väg att erövra platsen. Tallarna som är medelgrova hyser ett visst naturvärde, men dungen är för liten för att avgränsas som ett naturvärdesobjekt i denna inventering.

Öster om ungsbogen breder berghällar ut sig, som även sträcker sig en liten bit in i delområdet. Precis på gränsen för inventeringsområdet går en äldre stengärdesgård, som också möts av en stengärdesgård

från öster. I skogslandskapet är stengärdesgårdar inte skyddade med biotopskydd som de är i odlingslandskapet, men de utgör ändå ett värdeelement, särskilt när de går genom ett öppet landskap som här på hällarna.

En förbiflygande gröngöling observerades från delområde 1. Gröngöling är rödlistad i kategorin NT.

Delområde 2

Inget förhöjt naturvärde.

Skyddad art

I området påträffades en art som enligt Naturvårdsverkets handbok för Artskyddsförordningen (ASF) omfattas av strikt skydd för sina fortplantningsmiljöer. Det gäller gröngöling (NT). Den häckar sannolikt i omgivande miljöer, och gynnas snarare än missgynnas av förekomst av trädgårdar kombinerat med skogsdungar och skog. Det är dock osannolikt att arten utnyttjar inventeringsområdet i någon betydande grad.

Värdeelement

I den östra kanten av delområde 1 löper en äldre stengärdesgård, som ungefär på mitten går ihop med en annan stengärdesgård från öster. Stengärdesgården består av rejäla block och är viktig för smådäggdjur och reptiler. Dessa utgör värdeelement i landskapet och är viktiga kulturlämningar.

Figur 3. Värdeelement i delområde 1.

Referenser

ArtDatabanken. 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala

ArtDatabanken. Artfakta, <https://artfakta.artdatabanken.se/>

Länsstyrelsens infokarta. <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/vastragotaland/infokartan/>

Skogsstyrelsens infokarta. <https://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>

Swedish standards institute SIS 2014: Svensk standard 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning, fastställd 2014-05-27

Bilaga 1. Naturvärdesklassning enligt SVENSK STANDARD SS199000:2014

Utifrån påträffade naturvärden i form av strukturer och arter kan ett områdes naturvärden klassas i enlighet med den standard för naturvärdesklassning som utarbetats vid SIS.

En naturvärdesklassning görs utifrån två kriterier:

- *Ekologiska förutsättningar* för biologisk mångfald i form av strukturer eller miljöförhållanden, samt naturtyper som är hotade eller sällsynta.
- *Förekomst av naturvårdsarter* eller artrikedom.

Begreppet *naturvårdsarter* syftar på:

- Skyddade arter, alltså arter som omfattas av Artskyddsförordningen. I naturvärdesklassningen avses dock av fågelarterna bara de som markerats med B i bilaga till förordningen, är rödlistade eller uppvisar en tydlig och varaktig negativ trend.
- Typiska arter för Natura 2000-naturtyper enligt EU's habitatdirektiv
- Rödlistade arter enligt senaste rödlista från ArtDatabanken
- Signalarter; dels de som används i Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering och dels de som använts som indikatorer på höga naturvärden i andra riksomfattande inventeringar.

Klassningen sker i fyra klasser av förhöjt naturvärde:

1 Högsta naturvärde
2 Högt naturvärde
3 Påtagligt naturvärde
4 Visst naturvärde

Så här tolkas klassningen:

1 Högsta naturvärde – störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

2 Högt naturvärde – stor positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärnsinventeringens klass 1–3, limniska nyckel-biotoper, skogsbrukets klass urvatten, värdekärnor i natur-reservat [15] samt fullgoda Natura 2000-naturtyper [16]. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

3 Påtagligt naturvärde - påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- eller betesmark, Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass naturvatten.

4 Visst naturvärde - viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Landskapsobjekt

Ibland kan naturvärden finnas utspridda i, beroende av eller i form av karaktären på ett vidare landskap. Det kan då vara lämpligt att avgränsa särskilda landskapsobjekt. Dessa kan, men behöver inte innehålla naturvärdesobjekt enligt ovan. Landskapsobjekten naturvärdesklassas inte, men värdena beskrivs.

Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan Ävja, Tjörn.
2018-09-24

Uppdragsgivare: Tjörns kommun
Uppdragsledare: Therese Alfsson, Melica